

Een grensgeval in Zuid Holland

**Fietsverbindingen in Zuid-Holland,
Een overzicht van knelpunten voor
grensoverschrijdend fietsverkeer tussen
gemeenten in Zuid-Holland**

22 december 1999

Colofon:

"Een grensgeval in Zuid Holland"
Fietsverbindingen in Zuid-Holland,
Aanbevelingen voor grensoverschrijdend fietsverkeer tussen gemeenten in Zuid-Holland
22 december 1999

auteurs: William Nederpelt
Henk Beindorff
m.m.v. de afdelingen van de Fietsersbond in Zuid Holland

© Fietsersbond, provincie Zuid-Holland
p/a W. Nederpelt
Boris Pasternak-erf 285
3315 BW Dordrecht
tel. 0786210139 (thuis)
fax 0208838362
e-mail nederpelt@freeler.nl
www.Fietsersbond.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	5
Alfabetische lijst van gemeenten.....	7
Albrandswaard.....	7
Barendrecht.....	7
Bergschenhoek	7
Berkel en Rodenrijs.....	8
Bleiswijk	8
Delft	8
Den Haag	9
Dordrecht.....	10
Gouda	10
Heerjansdam	10
Hillegom	10
Katwijk	10
Leiden.....	11
Leidschendam.....	11
Lisse	11
Maasland.....	11
Moordrecht	12
Nieuwerkerk a.d. IJssel.....	12
Noordwijk.....	12
Noordwijkerhout.....	12
Nootdorp.....	13
Oegstgeest.....	13
Pijnacker	13
Rijnsburg.....	14
Rijswijk.....	14
Rotterdam	14
Sassenheim.....	15
Schiedam	16
Schipluiden.....	16
Valkenburg.....	16
Vlaardingen.....	16
Voorburg	17
Voorhout.....	17
Voorschoten.....	17
Wassenaar	18
Wateringen.....	18
Zevenhuizen-Moerkappelle.....	18
Zoetermeer.....	18
Zwijndrecht	18

Inleiding

In het voorjaar van 1998 hebben de Provinciale Staten van Zuid-Holland het Fiets Voorstel aangenomen.

In de discussie, die voorafging aan de stemming over dit Voorstel, ging de meeste aandacht uit naar punt VIII:

Bij planbeoordeling wordt expliciet de fiets-infrastructuur gezien op kwaliteit en samenhang. Hiertoe worden in de Nota Planbeoordeling aanbevelingen ontwikkeld.

[Toelichting: het woon-werk-verkeer en woon-school/winkel/voorzieningen-verkeer moet inzichtelijk zijn in de plannen van de gemeente, evenals de mogelijkheden om de fiets hiervoor te gebruiken. Hiermee wordt bereikt dat bij de planvorming het fietsverkeer meer in samenhang en in een vroeg stadium wordt betrokken.]

Tevens hebben PS daarbij besloten, een gebruikersonderzoek te laten instellen naar de resultaten van het provinciale fietspadenplan uit 1986.

Deze beide punten zijn door ons uitgelegd als een aanbeveling om de gemeentelijke en/of regionale plannen te toetsen op hun onderlinge samenhang. Dit wordt nog vaak vergeten, omdat de fiets-infrastructuur tot nu toe vaak slechts lokaal wordt bekeken. De Rijksoverheid ziet de fietser immers als lokaal "probleem".

Aangezien de Fietsersbond geconstateerd heeft, dat de diverse gemeenten hierbij een aantal knelpunten over het hoofd (hebben ge)zien, willen wij met deze nota zowel op provinciaal als op lokaal niveau aandacht vragen voor een aantal van deze knelpunten zoals ze bij onze leden in Zuid-Holland bekend zijn. Het oplossen van deze verschillende knelpunten zal kunnen leiden tot een verkorting van de reistijd per fiets, een vergroting van de verkeersveiligheid en een toename van het aantal verplaatsingen per fiets. We willen hiermee tevens bereiken dat ook op het gebied van het fietsbeleid de samenwerking tussen de lokale overheden wordt bevorderd.

Bij de samenstelling van deze nota hebben wij ons beperkt tot die knelpunten, die een grensoverschrijdend (letterlijk) karakter hebben, omdat dat de meest vergeten groep is. Het feit dat een gemeente niet wordt genoemd wil overigens geenszins betekenen dat zich daar geen knelpunten voordoen. De gegevens zijn immers verzameld door de ervaringsdeskundigen van de Fietsersbond. Zij hebben dit niet systematisch kunnen doen. Aan dit rapport zijn geen uitgebreide conclusies of aanbevelingen gekoppeld. In feite zijn alle knelpunten al beschreven als aanbevelingen die voor zich spreken.

Alfabetische lijst van gemeenten

Iedere verbinding, waarin zich knelpunten voordoen, is opgenomen onder alle gemeenten, waar de betreffende verbinding doorheen loopt of mogelijk zou kunnen lopen. Een aanbeveling wordt dus minimaal twee keer in dit overzicht opgenomen.

Albrandswaard

- De Heinenoordtunnel is zojuist uitgebreid met een tunnel voor o.a. fietsers, de Beneluxtunnel krijgt er één. Een directe en veilige fietsverbinding tussen beide tunnels via de Koedood en het Reewegviaduct over de A15, en niet hinderlijk onderbroken door de geplande Vinexlocatie, ontbreekt nog.
- Tussen de woonbebouwing van Poortugaal en het metrostation vormt de Groene Kruisweg een geweldige barrière voor fietsers en voetgangers. Het aanleg van de Groene Kruisweg zou voor een grote verbetering zorgen.
- Langs de Groene Kruisweg ligt deels een fietspad, deels niet. Het verdient aanbeveling, de ontbrekende stukken aan te vullen.

Barendrecht

- Een directe en snelle fietsverbinding van station Rotterdam Lombardijen naar Dordrecht langs de oostzijde van de spoorlijn vraagt het invullen van nog enkele ontbrekende schakels: het traject van station Lombardijen tot de Gebroken Meeldijk in Barendrecht, het traject Industrierrein Barendrecht - Waalviaduct, en het verbeteren van enkele andere trajecten: in Heerjansdam het Waalviaduct zelf en in Zwijndrecht het traject Bakesteinse Zoom - Jeroen Boschlaan.
- Een doorsteek van de Bergstoep naar de woonboulevard Reijerwaard maakt die boulevard ook voor fietsers beter bereikbaar.
- De Heinenoordtunnel is zojuist uitgebreid met een tunnel voor o.a. fietsers, de Beneluxtunnel krijgt er één. Een directe en veilige fietsverbinding tussen beide tunnels via de Koedood en het Reewegviaduct over de A15, en niet hinderlijk onderbroken door de geplande Vinexlocatie, ontbreekt nog.

Bergschenhoek

- De fietsverbinding langs de N209 wordt onderbroken door de Hofpleinspoorlijn. Nu moeten fietsers 5 km omrijden om de route langs de N209 te vervolgen.
- Vanaf de kerktorens van Delft kun je Gouda zien liggen! Een goede lange afstandsroute van Delft naar Gouda zou kunnen concurreren met auto en trein, omdat de verbindingen tussen beide steden voor die vervoermiddelen relatief slecht zijn.

Berkel en Rodenrijs

- De fietsverbinding langs de N209 wordt onderbroken door de Hofpleinspoorlijn. Nu moeten fietsers 5 km omrijden om de route langs de N209 te vervolgen.
- Vanaf de kruising van de N209 met de G.K. van Hogendorpweg ontbreekt een relatief klein stukje fietspad langs de Bovendijk naar de Wilgenplas, terwijl het betreffende weggedeelte juist intensief door zwaar vrachtverkeer wordt bereden. Het wel bestaande fietspad vanaf de Wilgenplas tot de Volkelstraat is van zeer matige kwaliteit. Aanleg, resp. verbetering van dit stuk fietspad is zeer belangrijk voor het fietsverkeer van Rodenrijs naar het centrum van Rotterdam, een belang dat nog zal toenemen als er een fietspad aangelegd wordt langs de ontworpen N470.
- Vanuit Berkel en Rodenrijs ontbreekt een goede en rechtstreekse fietsverbinding vanaf de molen aan de Molenweg naar het fietspad, dat vanaf de onderdoorgang onder de A13 naar de Kandelaarbrug over de Delftsche Schie bij Zweth loopt. Met name voor het woon-werkverkeer naar de TU-wijk in Delft via de Rotterdamseweg is deze fietsverbinding van groot belang, maar ook vormt hij een schakel in een vooral recreatieve oost-west-verbinding door Midden-Delfland tussen enerzijds Berkel en Rodenrijs en Rotterdam Schiebroek en anderzijds zowel Schipluiden als de Vlietlanden.
- Vanaf de kerktorens van Delft kun je Gouda zien liggen! Een goede lange afstandsroute van Delft naar Gouda zou kunnen concurreren met auto en trein, omdat de verbindingen tussen beide steden voor die vervoermiddelen relatief slecht zijn.

Bleiswijk

- Vanaf de kerktorens van Gouda kun je Delft zien liggen! Een goede lange afstandsroute van Gouda naar Delft zou kunnen concurreren met auto en trein, omdat de verbindingen tussen beide steden voor die vervoermiddelen relatief slecht zijn.
- In de regionale route nr. 6 ontbreekt het stuk tussen de Rotte en de Hellevoeterbrug in Moerkappelle. Hierbij dienen de A12 en de spoorlijn te worden gekruist. Deze route is met name voor het recreatieve verkeer van belang.

Delft

- Om vanuit Delft-Noord/Rijswijk-Zuid de Plaspoelpolder en winkelcentrum "In de Bogaard" te bereiken is de omweg voor fietsers erg lang als het pontje bij "Pasgeld" niet vaart. Een directe verbinding tussen Rijswijk-Zuid en het Elsenburgerbos, via een fietsbrug over de Delftse Vliet, zou ook voor lange afstandsfietsers (Pijnacker-Westland/Kijkduin) een aanwinst betekenen.
- Langs het oostelijke deel van de Vrijenbanselaan in Rijswijk-Zuid ontbreekt een directe fietsverbinding met de Brasserskade in Delft-Noord en met het fietspad langs A13.

- Vanaf de kerktorens van Delft kun je Gouda zien liggen! Een goede lange afstandsroute van Delft naar Gouda zou kunnen concurreren met auto en trein, omdat de verbindingen tussen beide steden voor die vervoermiddelen relatief slecht zijn.
- De gemeente Pijnacker bouwt tegen de gemeentegrens van Delft de nieuwe wijk Emerald. Een hoofdader van het Delftse fietspadennet, het Kruithuispad, houdt op bij de A13, fietsers kunnen niet het Kruithuisplein passeren richting Pijnacker Emerald en Pijnacker. De bestaande viaducten bieden ruimte voor op zijn minst een voorlopige voorziening.
- Ook tussen enerzijds de TU wijk en anderzijds Oude Leede en Berkel-Rodenrijs bestaat door de barrière van de A13 geen directe fietsverbinding. Een plek voor een fietstunnel is aanwezig, ter plaatse van het Ruivenpark.
- Ondertussen is er bij het enige alternatief voor de twee voorafgaande verbindingen, de Delfgauwseweg, sprake van een onoverzichtelijke en gevaarlijke situatie bij de kruising met de parallelweg van de A13, nabij de Pauwmolen.
- Vanuit Berkel en Rodenrijs ontbreekt een goede en rechtstreekse fietsverbinding vanaf de molen aan de Molenweg naar het fietspad, dat vanaf de onderdoorgang onder de A13 naar de Kandelaarbrug over de Delftsche Schie bij Zweth loopt. Met name voor het woon-werkverkeer naar de TU-wijk in Delft via de Rotterdamseweg is deze fietsverbinding van groot belang, maar ook vormt hij een schakel in een vooral recreatieve oost-west-verbinding door Midden-Delfland tussen enerzijds Berkel en Rodenrijs en Rotterdam Schiebroek en anderzijds zowel Schipluiden als de Vlietlanden.
- De bebouwing van Delft (wijk Tanthof-West) en die van Schipluiden zijn elkaar inmiddels tot op 1 km genaderd. De fietser die die afstand wil overbruggen moet echter een afstand van 4 km afleggen.
- Er zijn voorstellen voor een verbindingsweg van de Foreestweg in Delft, langs de geplande AWZI, over het Harnaschknooppunt naar Wateringen en Naaldwijk. Met een directe fietsverbinding wordt daarbij geen rekening gehouden.

Den Haag

- De afstand tussen Vinexlocatie Ypenburg en de Plaspoelpolder is hemelsbreed 1 km. Voor autoverkeer is er een brug over de Delftse Vliet (in de A4), fietsers moeten 5 km omrijden. Op die brug is aan de noordzijde echter nog ruimte over voor een fietspad.
- Een fietsbrug over de Dulder tussen de Molenwetering en de Noordhoornseweg ongeveer ter plaatse van het driegemeentenpunt Rijswijk/Schipluiden/Wateringen, nabij de Schaaapweimolen, zou tot een aanzienlijke verkorting leiden van de recreatieve verbindingen tussen Rijswijk en Schipluiden/t Woudt. Met een kort fietspad van dat punt naar de Waterbiesweg kunnen ook de bewoners van Wateringseveld van die verbinding profiteren.
- Van de Tulpstraat en omgeving in Oud Rijswijk bestaat geen veilige en korte verbinding naar de Rijswijkseweg in Den Haag.
- In de kortste verbinding tussen Mariahoeve en het Foreepark ontbreken slechts twee schakels: in Voorburg een tweetal fietstunneltjes onder de Hofpleinlijn en

de Schipholboog door, van het verlengde van de Reigersbergenweg naar het fietspad tussen de Nicolaas Beetslaan en de Prinses Irenelaan, en in Leidschendam een doorsteekje van het Schrepelpad naar het fietstunneltje onder de A4.

- Tussen die twee tunneltjes is een verbinding met de Populierendreef dan nog maar een kleinigheid, die wel een flink deel van Essesteijn een kortere fietsverbinding met het Bezuidenhout geeft.

Dordrecht

- Een directe en snelle fietsverbinding van station Rotterdam Lombardijen naar Dordrecht langs de oostzijde van de spoorlijn vraagt het invullen van nog enkele ontbrekende schakels: het traject van station Lombardijen tot de Gebroken Meeldijk in Barendrecht, het traject Industrieterrein Barendrecht - Waalviaduct, en het verbeteren van enkele andere trajecten: in Heerjansdam het Waalviaduct zelf en in Zwijndrecht het traject Bakesteinse Zoom - Jeroen Boschlaan.

Gouda

- Vanaf de kerktorens van Gouda kun je Delft zien liggen! Een goede lange afstandsroute van Gouda naar Delft zou kunnen concurreren met auto en trein, omdat de verbindingen tussen beide steden voor die vervoermiddelen relatief slecht zijn.

Heerjansdam

- Een directe en snelle fietsverbinding van station Rotterdam Lombardijen naar Dordrecht langs de oostzijde van de spoorlijn vraagt het invullen van nog enkele ontbrekende schakels: het traject van station Lombardijen tot de Gebroken Meeldijk in Barendrecht, het traject Industrieterrein Barendrecht - Waalviaduct, en het verbeteren van enkele andere trajecten: in Heerjansdam het Waalviaduct zelf en in Zwijndrecht het traject Bakesteinse Zoom - Jeroen Boschlaan.

Hillegom

- De route Hillegom-Sassenheim zou zeer gebaat zijn met een betere verbinding door Lisse, bijvoorbeeld langs de N208.
- Op het gedeelte Hillegom-Lisse van die route zijn de Leidsestraat en de Van den Endelaan gevaarlijke en zeer oncomfortabele stukken.
- Hetzelfde geldt voor de Wilhelminalaan op de route Hillegom-De Zilk.

Katwijk

- Vanuit Katwijk is het nieuwe station Voorhout hemelsbreed het dichtstbijzijnde station; de omrijfactor om er per fiets te komen bedraagt zowel via Rijnsburg als via Noordwijk ca 1,5.

Leiden

- Wie vanuit Noordwijk direct naar station Leiden wil fietsen moet een flink eind omrijden. Een directe verbinding tussen Noordwijk en Oegstgeest zou voor een aanzienlijke verbetering zorgen.
- Een directe en veilige fietsverbinding van Leiden naar Leidschendam vraagt om een fietspad naast de spoorlijn van Leiden naar het tunneltje bij kasteel Duivenvoorde te Voorschoten.

Leidschendam

- Een fietsbrug over de Vliet in het verlengde van de Kniplaan nabij Stompwijk zou twee prachtige fietsroutes aan elkaar knopen. Nu moet men 6 km omrijden over een brug in de bebouwde kom van Leidschendam dan wel Voorschoten, met de nodige verkeerslichten. De fietsbrug zou een prima verbinding geven tussen Zoetermeer en het strand.
- De fietsverbinding via Wilsveen naar Zoetermeer is tamelijk onveilig.
- In de kortste verbinding tussen Mariahoeve en het Forepark ontbreken slechts twee schakels: in Voorburg een tweetal fietstunneltjes onder de Hofpleinlijn en de Schipholboog door, van het verlengde van de Reigersbergenweg naar het fietspad tussen de Nicolaas Beetslaan en de Prinses Irenelaan, en in Leidschendam een doorsteekje van het Schrepelpad naar het fietstunneltje onder de A4.
- Er is geen korte verbinding tussen Vinexlocatie Ypenburg en het bedrijventerrein Forepark.
- Een directe en veilige fietsverbinding van Leidschendam naar Leiden vraagt om een fietspad naast de spoorlijn vanaf het tunneltje bij kasteel Duivenvoorde te Voorschoten naar Leiden.

Lisse

- Van Lisse naar Noordwijkerhout moet men een flink eind omrijden, zowel via de N443 als via Halfweg. Een brug met aansluitende verbindingen ter hoogte van de Schippersvaartweg zou hier een grote verbetering betekenen, ook voor de verbinding van de Noordwijkse en Katwijkse stranden met de Keukenhof.
- De route Hillegom-Sassenheim zou zeer gebaat zijn met een betere verbinding door Lisse, bijvoorbeeld langs de N208.
- Op het gedeelte Lisse-Hillegom van die route zijn de Leidsestraat en de Van den Endelaan gevaarlijke en zeer oncomfortabele stukken.

Maasland

- Een oost-west-verbinding door Midden-Delfland is nu alleen mogelijk via hetzij de bebouwde kom van Rotterdam en Schiedam, hetzij die van Delft. Een goede en rechtstreekse fietsroute vanaf de molen aan de Molenweg in Rodenrijs naar het fietspad, dat vanaf de onderdoorgang onder de A13 naar de Kandelaarbrug over de Delftsche Schie loopt, en vanaf de Kandelaarbrug naar de Oostveenseweg zou de verbinding tussen enerzijds Berkel en Rodenrijs en Rotterdam Schiebroek en anderzijds zowel Schipluiden als de Vlietlanden sterk verbeteren. Voor dat laatste is ook een brug over de Vlaardingervaart nabij de Willemsoordseweg onmisbaar.

Moordrecht

- Vanaf de kerktorens van Delft kun je Gouda zien liggen! Een goede lange afstandsroute van Delft naar Gouda zou kunnen concurreren met auto en trein, omdat de verbindingen tussen beide steden voor die vervoermiddelen relatief slecht zijn.

Nieuwerkerk a.d. IJssel

- Vanaf de kerktorens van Delft kun je Gouda zien liggen! Een goede lange afstandsroute van Delft naar Gouda zou kunnen concurreren met auto en trein, omdat de verbindingen tussen beide steden voor die vervoermiddelen relatief slecht zijn.

Noordwijk

- Om vanuit Noordwijk het nieuwe station Voorhout te bereiken moet men eerst Voorhout bijna voorbij rijden, op een zeer gevaarlijk kruispunt linksaf slaan en in V-vorm een flink stuk terug.
- Ook vanuit Katwijk is station Voorhout hemelsbreed het dichtstbijzijnde station; de omrijfactor om er per fiets te komen bedraagt zowel via Rijnsburg als via Noordwijk ca 1,5.
- Vanuit Noordwijkerhout is de omrijfactor naar station Voorhout langs alle mogelijke wegen eveneens ca 1,5.
- Wie vanuit Noordwijk direct naar station Leiden wil fietsen moet eveneens een flink eind omrijden. Een directe verbinding tussen Noordwijk en Oegstgeest zou voor een aanzienlijke verbetering zorgen.
- De lange afstandsfietsroute LF1 is ter hoogte van Huis ter Duin erg smal en daardoor niet echt veilig; conflicten met ander verkeer liggen hier voor de hand. Wellicht kan een pad tussen het strand en Huis ter Duin hier voor een veiliger verbinding zorgen.

Noordwijkerhout

- De brug over de Leidsevaart in de N443 naar Sassenheim is erg gevaarlijk.
- Vanuit Noordwijkerhout is de omrijfactor naar het nieuwe station Voorhout zowel via de N443 als via alle andere wegen ca 1,5.
- Ook om in Lisse te komen moet men een flink eind omrijden, zowel via de N443 als via Halfweg. Een brug met aansluitende verbindingen ter hoogte van de Schippersvaartweg zou hier een grote verbetering betekenen, ook voor de verbinding van de Noordwijkse en Katwijkse stranden met de Keukenhof.
- Op de route De Zilk-Hillegom vormt de Wilhelminalaan een gevaarlijk en zeer oncomfortabel gedeelte.

Nootdorp

- Er is geen korte verbinding tussen Vinexlocatie Ypenburg en het bedrijventerrein Forepark.

Oegstgeest

- Wie vanuit Noordwijk direct naar station Leiden wil fietsen moet een flink eind omrijden. Een directe verbinding tussen Noordwijk en Oegstgeest zou voor een aanzienlijke verbetering zorgen.

Pijnacker

- De gemeente Pijnacker bouwt tegen de gemeentegrens van Delft de nieuwe wijk Emerald. Een hoofdader van het Delftse fietspadennet, het Kruithuispad, houdt op bij de A13, fietsers kunnen niet het Kruithuisplein passeren richting Pijnacker Emerald en Pijnacker. De bestaande viaducten bieden ruimte voor op zijn minst een voorlopige voorziening.
- Ook tussen enerzijds de TU wijk en anderzijds Oude Leede en Berkel-Rodenrijs bestaat door de barrière van de A13 geen directe fietsverbinding. Een plek voor een fietstunnel is aanwezig, ter plaatse van het Ruivenpark.
- Ondertussen is er bij het enige alternatief voor de twee voorafgaande verbindingen, de Delfgauwseweg, sprake van een onoverzichtelijke en gevaarlijke situatie bij de kruising met de parallelweg van de A13, nabij de Pauwmolen.
- Vanuit Berkel en Rodenrijs ontbreekt een goede en rechtstreekse fietsverbinding vanaf de molen aan de Molenweg naar het fietspad, dat vanaf de onderdoorgang onder de A13 naar de Kandelaarbrug over de Delftsche Schie bij Zweth loopt. Met name voor het woon-werkverkeer naar de TU-wijk in Delft via de Rotterdamseweg is deze fietsverbinding van groot belang, maar ook vormt hij een schakel in een vooral recreatieve oost-west-verbinding door Midden-Delfland tussen enerzijds Berkel en Rodenrijs en Rotterdam Schiebroek en anderzijds zowel Schipluiden als de Vlietlanden.

- Vanaf de kerktorens van Delft kun je Gouda zien liggen! Een goede lange afstandsroute van Delft naar Gouda zou kunnen concurreren met auto en trein, omdat de verbindingen tussen beide steden voor die vervoermiddelen relatief slecht zijn.

Rijnsburg

- Vanuit Katwijk is het nieuwe station Voorhout hemelsbreed het dichtstbijzijnde station; de omrijfactor om er per fiets te komen bedraagt zowel via Rijnsburg als via Noordwijk ca 1,5.
- Wie vanuit Noordwijk direct naar station Leiden wil fietsen moet een flink eind omrijden. Een directe verbinding tussen Noordwijk en Oegstgeest zou voor een aanzienlijke verbetering zorgen.
- Uitbreiding van de veerdiensten over de Oude Rijn is wenselijk.

Rijswijk

- Van de Tulpstraat en omgeving in Oud Rijswijk bestaat geen veilige en korte verbinding naar de Rijswijkseweg in Den Haag.
- De afstand tussen Vinexlocatie Ypenburg en de Plaspoelpolder is hemelsbreed 1 km. Voor autoverkeer is er een brug over de Delftse Vliet (in de A4), fietsers moeten 5 km omrijden. Op die brug is aan de noordzijde echter nog ruimte over voor een fietspad.
- Er is geen korte verbinding tussen Vinexlocatie Ypenburg en het bedrijventerrein Forepark.
- Ook om vanuit Rijswijk-Zuid, Delft-Noord of Ypenburg Zuidwest de Plaspoelpolder en winkelcentrum "In de Bogaard" te bereiken is de omweg voor fietsers erg lang. Een directe verbinding tussen Ypenburg-Zuidwest en het Elsenburgerbos, via Rijswijk-Zuid en een fietsbrug over het Rijn-Schiekanaal, zou ook voor lange afstandsfietsers (Pijnacker-Westland/Kijkduin) een aanwinst betekenen.
- Langs het oostelijke deel van de Vrijenbanselaan in Rijswijk-Zuid ontbreekt een directe fietsverbinding met de Brasserskade in Delft-Noord en met het fietspad langs A13.
- De Wateringseweg in Delft ter hoogte van Calvé is onderdeel van een belangrijke fietsverbinding tussen Delft en de Haagse agglomeratie. De weg is niet voorzien van fietsstroken, hoewel er in de spits vrij veel autoverkeer is.
- Er zijn voorstellen voor een verbindingsweg van de Foreestweg in Delft, langs de geplande AWZI, over het Harnaschknooppunt naar Wateringen en Naaldwijk. Met een directe fietsverbinding wordt daarbij geen rekening gehouden.
- Een fietsbrug over de Dulder in de buurt van de Schaaeweimolen, bij het driegemeentepunt Rijswijk-Schipluiden-Wateringen, zou tot een aanzienlijke verkorting leiden van de recreatieve verbindingen tussen Rijswijk en Schipluiden-t'Woudt. Met een kort fietspad van dat punt naar de Waterbiesweg kunnen ook de bewoners van Wateringseveld van die verbinding profiteren.

- Op het laatste gedeelte van de Sir Winston Churchhilllaan, tussen de Schaapweg en het Oosteinde in Den Haag Wateringseveld, zijn de fietsstroken zeer smal en daardoor gevaarlijk.

Rotterdam

- De fietsverbinding langs de N209 wordt onderbroken door de Hofpleinspoorlijn. Nu moeten fietsers 5 km omrijden om de route langs de N209 te vervolgen.
- Vanaf de kruising van de N209 met de G.K. van Hogendorpweg ontbreekt een relatief klein stukje fietspad langs de parallelweg achter het vliegveld om naar de Wilgenplas, terwijl het betreffende weggedeelte juist intensief door zwaar vrachtverkeer wordt bereden. Het wel bestaande fietspad vanaf de Wilgenplas tot de Volkelstraat is van zeer matige kwaliteit. Aanleg, resp. verbetering van dit stuk fietspad is zeer belangrijk voor het fietsverkeer van Rodenrijs naar het centrum van Rotterdam, een belang dat nog zal toenemen als er een fietspad aangelegd wordt langs de ontworpen N470.
- Een oost-west-verbinding door Midden-Delfland is nu alleen mogelijk via hetzij de bebouwde kom van Rotterdam en Schiedam, hetzij die van Delft. Een goede en rechtstreekse fietsroute vanaf de molen aan de Molenweg in Rodenrijs naar het fietspad, dat vanaf de onderdoorgang onder de A13 naar de Kandelaarbrug over de Delftse Schie loopt, en vanaf de Kandelaarbrug naar de Oostveenseweg zou de verbinding tussen enerzijds Berkel en Rodenrijs en Rotterdam Schiebroek en anderzijds zowel Schipluiden als de Vlietlanden sterk verbeteren. Voor dat laatste is ook een brug over de Vlaardingervaart nabij de Willemsoordseweg onmisbaar.
- Een directe en snelle fietsverbinding van station Rotterdam Lombardijen naar Dordrecht langs de oostzijde van de spoorlijn vraagt het invullen van nog enkele ontbrekende schakels: het traject van station Lombardijen tot de Gebroken Meeldijk in Barendrecht, het traject Industrierrein Barendrecht - Waalviaduct, en het verbeteren van enkele andere trajecten: in Heerjansdam het Waalviaduct zelf en in Zwijndrecht het traject Bakesteinse Zoom - Jeroen Boschlaan.
- Een doorsteek van de Bergstoep naar de woonboulevard Reijerwaard maakt die boulevard ook voor fietsers beter bereikbaar.
- De Heinenoordtunnel is zojuist uitgebreid met een tunnel voor o.a. fietsers, de Beneluxtunnel krijgt er één. Een directe en veilige fietsverbinding tussen beide tunnels via de Koedood en het Reewegviaduct over de A15, en niet hinderlijk onderbroken door de geplande Vinexlocatie, ontbreekt nog.
- Langs de Groene Kruisweg ligt deels een fietspad, deels niet. Het verdient aanbeveling, de ontbrekende stukken aan te vullen.

Sassenheim

- Vanuit Sassenheim is er wel een redelijk directe route naar station Voorhout, maar het laatste deel daarvan, door de woonwijk ten Oosten van de spoorlijn, is nogal lastig.

- De brug over de Leidsevaart in de N443 naar Noordwijkerhout is erg gevaarlijk.
- Vanuit Noordwijkerhout is de omrijfactor naar station Voorhout zowel via de N443 als via alle andere wegen ca 1,5.
- De route Hillegom-Sassenheim zou zeer gebaat zijn met een betere verbinding door Lisse, bijvoorbeeld langs de N208.

Schiedam

- Een oost-west-verbinding door Midden-Delfland is nu alleen mogelijk via hetzij de bebouwde kom van Rotterdam en Schiedam, hetzij die van Delft. Een goede en rechtstreekse fietsroute vanaf de molen aan de Molenweg in Rodenrijs naar het fietspad, dat vanaf de onderdoorgang onder de A13 naar de Kandelaarbrug over de Delftsche Schie loopt, en vanaf de Kandelaarbrug naar de Oostveenseweg zou de verbinding tussen enerzijds Berkel en Rodenrijs en Rotterdam Schiebroek en anderzijds zowel Schipluiden als de Vlietlanden sterk verbeteren. Voor dat laatste is ook een brug over de Vlaardingervaart nabij de Willemsoordseweg onmisbaar.

Schipluiden

- Er zijn voorstellen voor een verbindingsweg van de Foreestweg in Delft, langs de geplande AWZI, over het Harnaschknooppunt naar Wateringen en Naaldwijk. Met een directe fietsverbinding wordt daarbij geen rekening gehouden.
- Een fietsbrug over de Dulder in de buurt van de Schaaapweimolen, bij het driegemeentepunt Rijswijk-Schipluiden-Wateringen, zou tot een aanzienlijke verkorting leiden van de recreatieve verbindingen tussen Rijswijk en Schipluiden-'t Woudt. Met een kort fietspad van dat punt naar de Waterbiesweg kunnen ook de bewoners van Wateringseveld van die verbinding profiteren.
- De bebouwing van Schipluiden en die van Delft (wijk Tanthof-West) zijn elkaar inmiddels tot op 1 km genaderd. De fietser die die afstand wil overbruggen moet echter een afstand van 4 km afleggen.
- Een oost-west-verbinding door Midden-Delfland is nu alleen mogelijk via hetzij de bebouwde kom van Rotterdam en Schiedam, hetzij die van Delft. Een goede en rechtstreekse fietsroute vanaf de molen aan de Molenweg in Rodenrijs naar het fietspad, dat vanaf de onderdoorgang onder de A13 naar de Kandelaarbrug over de Delftsche Schie loopt, en vanaf de Kandelaarbrug naar de Oostveenseweg zou de verbinding tussen enerzijds Berkel en Rodenrijs en Rotterdam Schiebroek en anderzijds zowel Schipluiden als de Vlietlanden sterk verbeteren. Voor dat laatste is ook een brug over de Vlaardingervaart nabij de Willemsoordseweg onmisbaar.

Valkenburg

- Uitbreiding van de veerdiensten over de Oude Rijn is wenselijk.

Vlaardingen

- Een oost-west-verbinding door Midden-Delfland is nu alleen mogelijk via hetzij de bebouwde kom van Rotterdam en Schiedam, hetzij die van Delft. Een goede en rechtstreekse fietsroute vanaf de molen aan de Molenweg in Rodenrijs naar het fietspad, dat vanaf de onderdoorgang onder de A13 naar de Kandelaarbrug over de Delftsche Schie loopt, en vanaf de Kandelaarbrug naar de Oostveenseweg zou de verbinding tussen enerzijds Berkel en Rodenrijs en Rotterdam Schiebroek en anderzijds zowel Schipluiden als de Vlietlanden sterk verbeteren. Voor dat laatste is ook een brug over de Vlaardingervaart nabij de Willemsoordseweg onmisbaar.

Voorburg

- In de kortste verbinding tussen Mariahoeve en het Forepark ontbreken slechts twee schakels: in Voorburg een tweetal fietstunneltjes onder de Hofpleinlijn en de Schipholboog door, van het verlengde van de Reigersbergenweg naar het fietspad tussen de Nicolaas Beetslaan en de Prinses Irenelaan, en in Leidschendam een doorsteekje van het Schrepelpad naar het fietstunneltje onder de A4.
- Tussen die twee tunneltjes is een verbinding met de Populierendreef dan nog maar een kleinigheid, die wel een flink deel van Essesteijn een kortere fietsverbinding met het Bezuidenhout geeft.

Voorhout

- Het kruispunt van de N444 en de Herenstraat is erg gevaarlijk.
- Om vanuit Noordwijk het nieuwe station Voorhout te bereiken moet men eerst Voorhout bijna voorbij rijden, op voornoemd kruispunt linksaf slaan en in V-vorm een flink stuk terug.
- Ook vanuit Katwijk is station Voorhout hemelsbreed het dichtstbijzijnde station; de omrijfactor om er per fiets te komen bedraagt zowel via Rijnsburg als via Noordwijk ca 1,5.
- Vanuit Noordwijkerhout is de omrijfactor naar station Voorhout langs alle mogelijke wegen eveneens ca 1,5.
- Wie vanuit Noordwijk direct naar station Leiden wil fietsen moet een flink eind omrijden. Een directe verbinding tussen Noordwijk en Oegstgeest zou voor een aanzienlijke verbetering zorgen.
- Vanuit Sassenheim is er wel een redelijk korte route, maar het laatste deel daarvan, door de wijk ten Oosten van de spoorlijn, is nogal lastig.
- Van Lisse naar Noordwijkerhout moet men een flink eind omrijden, zowel via de N443 als via Halfweg. Een brug met aansluitende verbindingen ter hoogte van de Schippersvaartweg zou hier een grote verbetering betekenen, ook voor de verbinding van de Noordwijkse en Katwijkse stranden met de Keukenhof.

Voorschoten

- Een fietsbrug over de Vliet in het verlengde van de Kniplaan nabij Stompwijk zou twee prachtige fietsroutes aan elkaar knopen. Nu moet men 6 km omrijden over een brug in de bebouwde kom van Leidschendam dan wel Voorschoten, met de nodige verkeerslichten. De fietsbrug zou een prima verbinding geven tussen Zoetermeer en het strand.
- Een directe en veilige fietsverbinding van Leiden naar Voorburg begint met een fietspad naast de spoorlijn van Leiden naar het tunneltje bij kasteel Duivenvoorde te Voorschoten

Wassenaar

- Een fietsbrug over de Vliet in het verlengde van de Kniplaan nabij Stompwijk zou twee prachtige fietsroutes aan elkaar knopen. Nu moet men 6 km omrijden over een brug in de bebouwde kom van Leidschendam dan wel Voorschoten, met de nodige verkeerslichten. De fietsbrug zou een prima verbinding geven tussen Zoetermeer en het strand.

Wateringen

- Er zijn voorstellen voor een verbindingsweg van de Foreestweg in Delft, langs de geplande AWZI, over het Harnaschknooppunt naar Wateringen en Naaldwijk. Met een directe fietsverbinding wordt daarbij geen rekening gehouden.
- Een fietsbrug over de Dulder in de buurt van de Schaaapweimolen, bij het driegemeentenpunt Rijswijk-Schipluiden-Wateringen, zou tot een aanzienlijke verkorting leiden van de recreatieve verbindingen tussen Rijswijk en Schipluiden-t Woudt. Met een kort fietspad van dat punt naar de Waterbiesweg kunnen ook de bewoners van Wateringseveld van die verbinding profiteren.

Zevenhuizen-Moerkappelle

- Vanaf de kerktorens van Gouda kun je Delft zien liggen! Een goede lange afstandsroute van Gouda naar Delft zou kunnen concurreren met auto en trein, omdat de verbindingen tussen beide steden voor die vervoermiddelen relatief slecht zijn.
- In de regionale route nr. 6 ontbreekt het stuk tussen de Hellevoeterbrug in Moerkappelle en de Rotte richting Bleiswijk. Hierbij dienen de A12 en de spoorlijn te worden gekruist Deze route is met name voor het recreatieve verkeer van belang.

Zoetermeer

- Een fietsbrug over de Vliet in het verlengde van de Kniplaan nabij Stompwijk zou twee prachtige fietsroutes aan elkaar knopen. Nu moet men 6 km omrijden

over een brug in de bebouwde kom van Leidschendam dan wel Voorschoten, met de nodige verkeerslichten. De fietsbrug zou een prima verbinding geven tussen Zoetermeer en het strand.

- De fietsverbinding via Wilsveen naar Leidschendam is tamelijk onveilig.

Zwijndrecht

- Een directe en snelle fietsverbinding van station Rotterdam Lombardijen naar Dordrecht langs de oostzijde van de spoorlijn vraagt het invullen van nog enkele ontbrekende schakels: het traject van station Lombardijen tot de Gebroken Meeldijk in Barendrecht, het traject Industrierrein Barendrecht - Waalviaduct, en het verbeteren van enkele andere trajecten: in Heerjansdam het Waalviaduct zelf en in Zwijndrecht het traject Bakesteinse Zoom - Jeroen Boschlaan.

